

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 237/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátskou kanceláriou Weis & Partners s. r. o., Ivanská cesta 30/B, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Weis, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Skalica č. k. 6 T 166/2016-176 z 28. júla 2017 a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 186/2017-199 z 19. septembra 2017 a porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky opatrením predsedníčky Okresného súdu Skalica č. k. 1 SprV 2/16-70 z 24. októbra 2016 a úradným záznamom Okresného súdu Skalica č. k. 6 T 166/2016-151 z 30. decembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 T 166/2016-176 z 28. júla 2017 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Tos 186/2017-199 z 19. septembra 2017 a porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy opatrením predsedníčky okresného súdu č. k. 1 SprV 2/16-70 z 24. októbra 2016 a úradným záznamom okresného súdu č. k. 6 T 166/2016-151 z 30. decembra 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 T 166/2016 trestne stíhaný pre zločin poškodzovania veriteľa v spolupáchateľstve podľa § 20, § 239 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

3. Prostredníctvom obhajcu sťažovateľ podal 20. júla 2017 námietku zaujatosti vo veci konajúceho samosudcu okresného súdu [REDAKOVANÉ], a to z „*dôvodov závažných procesných pochybení, ktorých dôsledkom bolo porušenie práva na obhajobu... a v dôsledku ktorých sa sudca... javí ako zaujatý...*“. Závažné procesné pochybenia mali spočívať v tom, že po vrátení trestnej veci sťažovateľa okresným súdom do prípravného konania (po odmietnutí návrhu dohody o vine a treste 26. apríla 2016) a následne po skončení vyšetrovania nebolo sťažovateľovi, ale ani iným na to oprávneným osobám umožnené príslušným orgánom činným v trestnom konaní preštudovať vyšetrovací spis, čím bolo „*zásadne*“ porušené právo sťažovateľa „*na obhajobu*“.

4. Samosudca okresného súdu [REDACTED] o námietke sťažovateľa rozhodol podľa § 32 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) uznesením č. k. 6 T 166/2016-176 z 28. júla 2017 tak, že nie je vylúčený z vykonávania úkonov označeného trestného konania.

5. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením č. k. 6 Tos 186/2017-199 z 19. septembra 2017 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Odôvodnenie druhostupňového rozhodnutia sťažovateľ považuje za nedostatočné.

6. Sťažovateľ dopĺňa, že po podaní obžaloby bola vec pridelená sudcovi [REDACTED], avšak opatrením predsedníčky okresného súdu č. k. 1 SprV 2/16-70 z 24. októbra 2016 bola vec menovanému sudcovi „odňatá“ a „pridelená“ sudcovi [REDACTED]. Sťažovateľ je presvedčený, že neexistuje zákonné ustanovenie, ktoré by umožňovalo predsedníčke okresného súdu vydať predmetné opatrenie. Podľa jeho názoru išlo o novú vec, ktorá „nemala byť pridelená tomu istému sudcovi, ktorý už rozhodoval o dohode o vine a treste, a to predovšetkým, ak bola už prostredníctvom systému náhodného výberu pridelená inému sudcovi“. Týmto opatrením predsedníčka okresného súdu závažne porušila jeho právo na zákonného sudcu.

7. Sťažovateľ ďalej uvádza, že neskôr bola jeho trestná vec opatrením predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprV 93/2016 zo 6. decembra 2016 pridelená sudcovi [REDACTED], avšak 30. decembra 2016 bol spis „prevedený“ späť sudcovi okresného súdu [REDACTED], o čom bol spísaný úradný záznam [REDACTED]. Sťažovateľ tvrdí, že „Zmena sudcu je tak závažným úkonom, že nemôže byť vykonaný kýmkoľvek, resp. hociktorým zamestnancom súdu a akýmkoľvek spôsobom, napr. úradným záznamom, ale by malo byť o tak závažnej skutočnosti rozhodnuté rozhodnutím. Sme presvedčení, že aj úradným záznamom z 30. 12. 2016 bolo porušené právo... na zákonného sudcu, keďže ním bola vec opätovne nezákonne pridelená sudcovi JUDr. Buľubašovi“, a uzatvára: „Je teda evidentné, že je namieste dôvodné podozrenie, že

niekto sa snaží zabezpečiť, aby vec za každú cenu prejednal a rozhodol sudca JUDr. Buľubaš.“

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Dohovoru a článku 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Okresného súdu Skalica č. k. 6 T/166/2016-176 zo dňa 28. 07. 2017 a uznesením Krajského súdu v Trnave z 19. 09. 2017 č. k. 6 Tos/186/2017-199 porušené bolo;

2. základné právo sťažovateľa na obhajobu vyplývajúce z článku 6 ods. 3 Dohovoru a článku 50 ods. 3 Ústavy SR uznesením Okresného súdu Skalica č. k. 6 T/166/2016-176 zo dňa 28. 07. 2017 a uznesením Krajského súdu v Trnave z 19. 09. 2017 č. k. 6 Tos/186/2017-199 porušené bolo;

3. základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu vyplývajúce z článku 48 ods. 1 Ústavy SR opatrením predsedníčky Okresného súdu Skalica z 24. 10. 2016 č. k. 1 SprV 2/16-70 porušené bolo;

4. základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu vyplývajúce z článku 48 ods. 1 Ústavy SR úradným záznamom Okresného súdu Skalica z 30. 12. 2016 č. k. 6 T/166/2016-151 porušené bolo;

5. Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 19. 09. 2017 č. k. 6 Tos/186/2017-199 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie;

6. Uznesenie Okresného súdu Skalica, č. k. 6 T/166/2016-176 zo dňa 28. 07. 2017 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie;

7. Opatrenie predsedníčky z 24. 10. 2016 Okresného súdu Skalica č. k. 1 SprV 2/16-70 sa zrušuje;

8. Úradný záznam Okresného súdu Skalica č. k. 6 T/166/2016-151 z 30. 12. 2016 sa zrušuje;

9. Ústavný súd vracia trestnú vec sťažovateľa sp. zn. 6 T/166/2016 zákonnému sudcovi [REDACTED];

10. *Okresný súd Skalica a Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 374,81 €... do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“*

9. Zároveň sťažovateľ navrhol rozhodnúť o dočasnom opatrení, ktorým by ústavný súd „odložil vykonateľnosť a uložil Okresnému súdu Skalica, aby sa zdržal vykonávania uznesenia Okresného súdu Skalica č. k. 6 T/166/2016-176 zo dňa 28. 07. 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 19. 09. 2017 č. k. 6 Tos/186/2017-199, ako aj Opatrenia predsedníčky z 24. 10. 2016 Okresného súdu Skalica č. k. 1 SprV 2/16-70 a Úradného záznamu č. k. 6 T/166/2016-151 z 30. 12. 2016. Ďalej žiadame Ústavný súd SR, aby uložil Okresnému súdu Skalica nekonať v trestnej veci sp. zn. 6 T/166/2016 až do právoplatného rozhodnutia o tejto sťažnosti“.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

12. Podľa § 25 ods. 1 zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje či

dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 6 T 166/2016-176 z 28. júla 2017 a uznesením krajského súdu č. k. 6 Tos 186/2017-199 z 19. septembra 2017, ako aj porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy opatrením predsedníčky okresného súdu č. k. 1 SprV 2/16-70 z 24. októbra 2016 a úradným záznamom okresného súdu č. k. 6 T 166/2016-151 z 30. decembra 2016.

15. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

16. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a k nej priložených príloh, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený advokátom (advokátskou kanceláriou), ktorý ju koncipoval a podpísal, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. K predloženej sťažnosti totiž bolo pripojené splnomocnenie sťažovateľa na jeho zastupovanie, v ktorom absentuje výslovne udelenie splnomocnenia na zastupovanie pred ústavným súdom, čo zákon o ústavnom súde považuje za jednu z podstatných náležitostí splnomocnenia. Predloženie kvalifikovaného splnomocnenia je zákonnou povinnosťou

vyplývajúcou z už citovaného § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne I. ÚS 150/2016 a I. ÚS 262/2015).

17. Ústavný súd v aktuálnej veci formuláciu uvedenú v „*plnomocenstve*“, že „*Klient týmto splnomocňuje advokátsku kanceláriu, aby ho zastupovala v každej právnej veci, ktorá sa ho priamo alebo nepriamo týka, a to, aby najmä zastupovala klienta v jeho mene a na jeho účet: - vo všetkých súdnych konaniach pred súdmi Slovenskej republiky...*“ a že „*Toto plnomocenstvo je udelené na zastupovanie... i vtedy, keď je podľa všeobecne záväzných právnych predpisov potrebné osobitné plnomocenstvo*“, neakceptoval, pretože nie je spôsobilá nahradiť zákonom o ústavnom súde požadovanú náležitosť. Neprijateľným je takéto splnomocnenie zvlášť v situácii, keď bolo udelené v čase (podpísané 4. decembra 2015), v ktorom ešte nemohlo byť zrejmé, či k podaniu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo veci sťažovateľa vôbec dôjde. Pritom právny zástupca sťažovateľa o potrebe výslovného uvedenia, že sa splnomocnenie udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom vedel, keďže v predošlých konaniach, v ktorých vystupoval ako právny zástupca iných sťažovateľov pred ústavným súdom, túto podmienku splnil (napr. I. ÚS 772/2016, II. ÚS 478/2016, I. ÚS 294/2015).

18. Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili.

19. V petite sťažnosti, t. j. v návrhu na rozhodnutie, ktorým je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd viazaný, sťažovateľ požaduje vysloviť porušenie práva na obhajobu zaručeného v čl. 6 ods. 3 dohovoru napadnutými rozhodnutiami konajúcich všeobecných súdov. Označený článok však obsahuje katalóg viacerých práv [pod písm. a) až e)], ktoré však sťažovateľ nešpecifikoval. Napriek tomu, že niektoré z tam uvedených práv možno vo veci sťažovateľa evidentne diskvalifikovať [napr. pod bodmi a) a e)], ústavnému prieskumu prípadného porušenia ostatných bráni absencia aspoň v odôvodnení sťažnosti tomu zodpovedajúca ústavnoprávna argumentácia konkretizujúca porušenie tohto práva. V konečnom dôsledku sťažovateľom uplatnená formulácia umožňuje

neprípustné dohady o jeho zámeroch, pre ktoré sa svojou sťažnosťou obrátil na ústavný súd, a jeho požiadavka vysloviť porušenie práva na obhajobu zaručeného v čl. 6 ods. 3 dohovoru ako celku dôvodne vzbudzuje podozrenie, že sám sťažovateľ (jeho kvalifikovaný právny zástupca) si nebol istý tým, ktoré z tam uvedených práv vlastne malo byť rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu porušené. V tomto smere ústavný súd nemôže nahrádzať zákonnú povinnosť sťažovateľa označiť, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa neho porušili [pozri § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde].

20. V súvislosti s uvedenými nedostatkami ústavný súd pripomína, že nie je povinný ich odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010 alebo napr. I. ÚS 17/2017, I. ÚS 649/2016, I. ÚS 680/2016, III. ÚS 732/2016). Ústavný súd zdôrazňuje, že advokát je osobou povinnou pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky (a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta) a tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

21. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

23. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že pokiaľ ide časť sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 T 166/2016-176 z 28. júla 2017, na jej prerokovanie nemá právomoc.

24. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, je založená na princípe subsidiarity, t. j. ústavný súd má právomoc konať, ak o ochrane týchto práv a slobôd už nemôže rozhodovať iný súd. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

25. Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Inými slovami, ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (IV. ÚS 133/09, I. ÚS 341/09). Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 149/04). Inými slovami, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je nástrojom ochrany základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných

prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09).

26. Ako z obsahu sťažnosti vyplýva, sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu okresného súdu č. k. 6 T 166/2016-176 z 28. júla 2017 podal riadny opravný prostriedok – sťažnosť, o ktorej bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, ktorý v prípade zistenia zásahu do základných práv sťažovateľa postupom alebo rozhodnutím súdu prvého stupňa, bol povinný týmto poskytnúť ochranu. Možnosť domáhať sa ochrany svojich základných práv v konaní pred všeobecným druhostupňovým súdom, ktorého právomoc konať v takomto prípade predchádza kompetencii ústavného súdu, bráni ústavnému súdu podanú sťažnosť v tejto jej časti (proti napadnutému uzneseniu okresného súdu) preskúmať a rozhodnúť o nej.

27. Vzhľadom na uvedené by ústavný súd nemohol inak, iba sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

28. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6 Tos 186/2017-199 z 19. septembra 2017 ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť

teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

29. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

30. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

31. Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento

natol'ko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

32. Iba z opísaných hľadísk ústavný súd mohol pristúpiť k posúdeniu sťažovateľom napadnutého uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 Tos 186/2017 z 19. septembra 2017, ktorý v jeho odôvodní uviedol:

„Podľa ustálenej súdnej praxe, pomer k prejednávanej veci môže spočívať napríklad v tom, že úradná osoba vystupuje ako poškodený trestným činom alebo ide o svedka spáchaného činu. Pomer k osobám ktorých sa úkon priamo týka, obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo inému orgánu zúčastnenému v konaní môže spočívať v tom, že úradná osoba je napríklad blízkou osobou k uvedeným osobám alebo v blízkom priateľskom vzťahu, alebo v nepriateľskom vzťahu.

Účelom tohto ustanovenia o vylúčení orgánov činných v trestnom konaní resp. sudcov je upevniť dôveru účastníkov konania i verejnosti v nestrannosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu. V konaní pred súdom je potrebné zistiť, aby sa na rozhodovaní nepodieľal ten sudca resp. prísediaci, ktorí majú k prejednávanej veci alebo vyššie vymedzenému okruhu osôb taký vzťah, ktorý môže objektívne vzbudiť pochybnosť o ich spôsobilosti rozhodovať nestranne. Uplatnenie tohto inštitútu o vylúčení orgánov činných v trestnom konaní resp. sudcov prichádza do úvahy iba vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru preukázaná.

V posudzovanej veci krajský súd žiadnu takúto skutočnosť nezistil. Z vyjadrenia samosudcu okresného súdu vyplýva, že sa necíti byť vo veci zaujatý, nemá žiadny osobný vzťah, či už príbuzenský, priateľský alebo nepriateľský k obžalovanému a ani k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, ani k obhajcom, ani k orgánu činnému v trestnom konaní zároveň nemá žiadny osobný záujem na prejednávanej veci. Samosudca vo svojom vyjadrení zároveň neuviedol, čo i len jednu skutočnosť, ktorá by naznačovala akýkoľvek náznak pochybností o jeho nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa toto konanie priamo dotýka.

K samotným námietkam, ktoré vyslovil obžalovaný v písomných dôvodoch, je potrebné uviesť, že jedná sa len o tvrdenia neopodstatnené, ktoré rozhodne nemôžu postačovať k tomu, aby namietaný samosudca v predmetnej veci bol vylúčený. K samotnej

námietke je tiež potrebné poznamenať, že obžalovaný vo svojej námietke primárne napáda procesný postup sudcu v konaní pred súdom. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že voči procesnému postupu súdu môže v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku podať obžalovaný riadne, resp. mimoriadne opravné prostriedky, avšak samotný procesný postup sudcu, ako ani procesný postup orgánov činných v trestnom konaní s poukazom na ustanovenie § 32 ods. 6 Trestného poriadku nie je dôvodom pre vylúčenie sudcu, a teda nemôže mať ani za následok jeho vylúčenie z pojednávania a rozhodovania vecí.“

33. Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd sa všetkými pre rozhodnutie dôležitými a podstatnými právnymi, ako aj skutkovými otázkami zaoberal a dal na ne jasné a dostatočne presvedčivé odpovede. Uviedol, v čom spočíva účel ustanovenia o vylúčení sudcov upraveného Trestným poriadkom a čo možno považovať za „pomer k prejednávanej veci“. Dospel pritom k záveru, že nie sú splnené podmienky pre vylúčenie samosudcu okresného súdu v trestnej veci sťažovateľa. Súd druhého stupňa nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by nasvedčovala zaujatosti samosudcu, prípadne existenciu jeho pomeru k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa konanie priamo dotýkalo.

34. Čo je však z hľadiska požadovanej ústavnoprávnej ochrany podstatným, krajský súd reagoval na nosné námietky sťažovateľa, ktorými však napádal procesný postup samosudcu, ktorý ale nie je dôvodom na jeho vylúčenie a proti ktorému sťažovateľ mohol uplatniť iné, na to určené právne prostriedky zakotvené v Trestnom poriadku namiesto inštitútu vylúčenia sudcu.

35. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom použitá interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem týkajúcich sa vylúčenia sudcu v trestnom konaní popierala ich znenie, zmysel alebo účel. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia ústavný súd hodnotí ako logické, v súlade s jeho výrokom, bez vnútorných rozporov, založené na racionálnej úvahe, a teda ústavne konformné, ktoré nijako nezasahuje do základných práv sťažovateľa spôsobom odporujúcim ústavnoprávnym princípom.

36. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namieta, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

37. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnenou, čo by takisto predstavovalo dôvod jej odmietnutia podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

38. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie základného práva na obhajobu, ktoré videl pravdepodobne v okolnosti, že konajúci sudca sa nezaoberal skutočnosťou vyplývajúcou zo spisu, spočívajúcou v tom, že po skončení vyšetrovania nebolo sťažovateľovi umožnené preštudovať vyšetrovací spis a „*bola takýmto spôsobom napríklad odňatá možnosť žiadať doplnenie dokazovania v rámci prípravného konania, čo považujeme za závažnú vadu (nedostatok) prípravného konania, ktorého účelom je prioritne zabezpečiť podklad pre rozhodnutie, či sa vecou má zaoberať súd alebo má byť ukončená iným spôsobom*“.

39. Tak ako to krajský súd uviedol v odôvodnení uznesenia č. k. 6 Tos 186/2017-199 z 19. septembra 2017 a v konečnom dôsledku to potvrdzuje aj sám sťažovateľ vo svojej sťažnosti, išlo o námietku smerujúcu proti procesnému postupu samosudcu. Ak v ňom malo spočívať porušenie práva na obhajobu, potom ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od jeho začiatku až po právoplatné skončenie procesom, v ktorom môžu orgány činné v trestnom konaní a súdy v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany základných práv a slobôd naprávať, resp. korigovať aj ich prípadné pochybenia.

Spravidla, až po skončení trestného konania možno na ústavnom súde sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' prípadné porušenia základných práv alebo slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu.

40. Platná právna úprava v súčasnosti umožňuje sťažovateľovi ako obžalovanému v rámci uplatnenia práva na obhajobu v trestnom konaní právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd. Sťažovateľ teda má v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv. Tak súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu.

41. Napokon, ak aj po meritórnom rozhodnutí súdu prvého a druhého stupňa sťažovateľ ostane v presvedčení, že nedošlo k „zhojeniu“ jeho práva na obhajobu, je to dôvod na podanie mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

42. Uvedené zjavne svedčí o nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v tejto časti, avšak vo vzťahu ku konaniu, proti ktorému sťažnosť sťažovateľa reálne smeruje a ktorého predmetom bolo rozhodovanie o námietke zaujatosti, je táto námietka sťažovateľa zjavne neopodstatnenou pre absenciu akejkoľvek príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím krajského súdu a porušením základného práva na obhajobu.

43. Aj pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy opatrením predsedníčky okresného súdu č. k. 1 SprV 2/16-70 z 24. októbra 2016 a úradným záznamom okresného súdu č. k. 6 T 166/2016-151 z 30. decembra 2016, ústavný súd znova poukazuje na princíp subsidiarity svojej právomoci v zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy a v tejto súvislosti poukazuje aj na svoj právny názor, podľa ktorého pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá

právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08). Z toho vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke sťažovateľa nemožno založiť až jej uplatnením v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovateľ mohol uplatniť v napadnutom konaní. Preto, ak takáto situácia nastane, treba podľa názoru ústavného súdu sťažnosť v časti týkajúcej sa takejto námietky odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu.

44. Sťažovateľ síce podal námietku zaujatosti konajúceho samosudcu okresného súdu, o ktorej bolo napadnutými rozhodnutiami okresného a krajského súdu rozhodnuté, avšak argumentáciu predstretú v sťažnosti podanej ústavnému súdu pred konajúcimi všeobecnými súdmi neuplatnil. Uvedená skutočnosť eliminuje jeho sťažnosť z právomoci ústavného súdu konať o nej. Nič na tom nemení ani prípadná argumentácia, že sa o tejto skutočnosti dozvedel neskôr, keďže ani neskôr sa s touto námietkou na konajúce súdy neobrátil a nedal im možnosť vyjadriť sa k tomu, prípadne napraviť zásah do jeho práv.

45. Navyše, ústavný súd aj v tomto prípade pripomína, že ochrana základného práva na zákonného sudcu je premietnutá aj do § 371 ods. 1 písm. a), b) a e) Trestného poriadku týkajúceho sa dôvodov na podanie mimoriadneho opravného prostriedku, ktorej sa bude môcť sťažovateľ domáhať pred dovolacím súdom v prípade jeho pretrvávajúceho presvedčenia, že v tejto trestnej veci rozhodol sudca, ktorý mal byť vylúčený [§ 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku].

46. Tieto okolnosti by takisto boli dôvodom odmietnutia sťažnosti sťažovateľa v tejto časti pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

47. Pre úplnosť ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom tvrdenej včasnosti podania sťažnosti v tejto časti (proti opatreniu predsedníčky okresného súdu a úradnému záznamu) uvádza, že v zmysle ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde pre zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu nie je rozhodujúcim dátum, kedy sa o opatrení alebo inom zásahu sťažovateľ dozvedel, ale kedy sa o ňom dozvedieť mohol. Okolnosti danej veci nasvedčujú tomu, že sa tak mohlo stať podstatne skôr ako dva mesiace pred skutočným

podaním aktuálnej sťažnosti pre porušenie základných práv podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ale vzhľadom na odmietnutie sťažnosti z iných dôvodov ústavný súd nepovažoval za potrebné k uvedenej otázke vykonávať bližšie zisťovanie.

48. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

49. Z toho istého dôvodu stratilo opodstatnenie zaoberať sa a rozhodnúť o sťažovateľom navrhovanom dočasnom opatrení.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2018